

Rustamboyev Zayniddin Muhiddin og'li

Urganch Davlat Universiteti

Ijtimoiy-Iqtisodiy fanlar fakulteti

Tarix (mamlakatlar va yo'nalishlar bo'yicha) yo'nalishi I-bosqich talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqola Aleksandr Makedonskiyning olib borgan yurishlari, davlatni boshqarish qonun qoidalari va yuritgan siyosatini o'rganadi. Aleksandr hayoti va yurishlari haqidagi tadqiqotlar tarixni aniqlashtirishga va umumiyashtirishga ko'maklashadi. Shuningdek Aleksandr shaxsini o'rganish, shu davr tarixini haqqoniy yoritish, olib borgan siyosati qanchalik to'g'ri ekanligini, uning davridagi ijtimoiy tuzim va boshqa bir qancha masalalar ushbu tadqiqotning asosiy maqsadi hisoblanadi.

Kalit so'zlar: Makedoniya, Filipp II, Sharqqa hujum, Spitamén, Satraplik

Аннотация: В данной статье описаны походы Александра Македонского. Исследования о жизни и походах Александра помогают уточнить и обобщить историю. Также изучение личности Александра, правдивое освещение истории этого периода, определение правильности его политики и ряд других вопросов являются основными вопросами это исследование является целью

Ключевые слова: Македония, Филипп II, Восточное вторжение, Спитамен, Сатрап

Abstract: This article describes the campaigns of Alexander the Great studies. Researches about the life and campaigns of Alexander help to clarify and generalize history. Also, the study of Alexander's personality, truthful coverage of the history of this period, determination of the correctness of his policies and several other issues are the main issues of this research. is the goal.

Keywords: Macedonia, Philip II, Marches to the East, Spitamén, Satraplik.

Makedoniyalik Aleksandr miloddan avvalgi 356-yil Pellada tavallud topgan. Otasi Makedoniya podshosi Filipp II va uning onasi Olimpiadaning og'lidir. Aleksandr buyuk afina faylasufi Arastu tomonidan tarbiyalangan va undan ko'plab yo'nalishlar bo'yicha ta'lim olgan. Filipp II ning o'zi o'g'liga urush san'atini o'rgatgan va u Aleksandrning jang borasida uquvli bo'lib yetishishiga katta yordam bo'lgan. Aleksandr yoshlik vaqtlaridan qo'shinni boshqarish san'atib b'yicha ham tajriba orttirgan hukmdor. Otasi vafot etishi bilan miloddan avvalgi 336-yil ya'ni yigirma yoshda Aleksandr Makedoniya podshosi bo'ldi. Ikki yilda keyin Aleksandr Sharqqa harbiy yurish boshlaydi. Aleksandrning Sharqqa yurishlari o'n yil davom qiladi. Kichik Osiyo, Suriya, Misr, Eron, Hindiston kabi katta-katta hududlarni bosib oladi. Aleksandr Hindistonga yurishdan oldin qo'shinni orqa tomondan xavfsizligini ta'minlash uchun Amudaryoning nargi tomonida yashovchi xalqlarni bosib olishga qaror qiladi. Uning yo'lini to'sgan birinchi shahar Baqtriya poytaxti Baqtra (Zariaspa) bo'ldi. Ahamoniylardan bo'lgan satrap Bess Aleksandrga shaharni qoldirib Amudaryoning nargi tomoniga qochib ketadi va Baqtrityani egallashga oson yo' ochib beradi. Miloddan avvalgi 329-yil Aleksandr qo'shinlari Amudaryo (Oks)ni kechib o'tdi. Yurishlari yo'nalishlari esa Nautaka (Qashqadaryo vohasining sharqiy qismi) va Maroqand shahri (Samarqand) qilib belgilanadi. Ular birin ketin shaharlarni bosib oldi. Aleksandr Sharqqa yurishning deyarli uch yilini O'rta Osiyoga sarfladi va buning natijasida Marg'iyona, So'g'diyona, Baqtriya, Sirdaryo bo'lari hududlarni bo'sundirdi. Ammo Xorazm, Farg'ona, Toshkent kabi viloyatlar mustaqilligicha qolaverdi. Aleksandrga qarshi massagetlar uch yil qarshilik qildilar. Rivoyatlarga ko'ra Aleksandr O'rta Osiyoda o'z tayanch nuqtasi sifatida o'n ikki shahar qurdiradi. Aleksandr ulkan davlatini satrapliklarga bo'lib boshqargan. Sharqiy satrapliklarni o'g'li Antiox boshqargan. Aleksandr o'zi bosib olgan hududda mushtahkam o'rnatish yo'li sifatida ushbu hududlarga yunon-makedonlarni ko'chirib keltirib joylashtiradi. Aleksandr miloddan avvalgi 323-yil 10-iyunda zaharlanish tufayli vafot etadi va u tuzgan davlat 3 qismga bo'linib ketadi. U qismlar Aleksandrning eng yaqin lashkarboshlari va yaqinlari tomonidan boshqarildi.

Xulosalar: Aleksandr Makedonskiy qadimgi dunyo tarixida o'z o'rniga ega bo'lgan shaxs va ulkan davlat asoschisidir. U yoshligidan o'z ustozlaridan nazariy va amaliy bilimlarni ham o'rganadi. Undan tashqari Aleksandr otasi tomonidan harbiy ishga ham o'rgatilgani bu uning kelajagini belgilab bergan. Aleksandr shaxsini o'rganish orqali biz tarixni yoritishda muhim manbaga ega bo'lamiz. Yurishlarini o'rgangan olimlar uning bosib olgan hududlari to'g'risida aniq ma'lumotlarga ega bolishga intilib turli xil yozma va moddiy manbalarga yuzlanadilar uni tadqiq qiladilar. Hozirda ham Aleksandr tuzgan davlat va olib borgan yurishlarini ilmiy va amaliy jihatdan o'rganish ishlari ko'plab davlat tarixchi olim arxeloglar tomonidan olib borilmoqda.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Rajabov R.R. Qadimgi dunyo tarixi. (Sharq, Yunoniston, Rim).T., <<Fan va texnologiya>>, 2009, 440 bet.

2. A.S. Sagdullayev, V.A. Kostetskiy. Qadimgi dunyo tarixi (6-sinf darsligi). Toshkent: <<Yangiyo'l poligraf servis>>, 2017. -192 bet

3. A. Kabirov- "Qadimgi Sharq Tarixi". <<Tafakkur>> nashiryoti. Toshkent .2016 .276-280 betlar